ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NIAL FENNELLY
της 23ης Οκτωβρίου 1997 *

1. Η υπό κρίση προσφυγή λόγω παραβάσεως κράτους μέλους αφορά τη μεταφορά στην ιταλική έννομη τάξη δύο ζευγών οδηγιών του Συμβουλίου που αφορούν τον εν ευρεία εννοία τομέα της υγείας των ζώων. Η Επιτροπή παραιτήθηκε από την προσφυγή της όσον αφορά μία από τις οδηγίες, ενώ η Ιταλική Δημοκρατία δεν αμφισβητεί ότι παρέλειψε να μεταφέρει δύο από τις άλλες οδηγίες στο εσωτερικό δίκαιο, υποστηρίζει όμως ότι το έπραξε όσον αφορά την τέταρτη οδηγία.

I — Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

2. Οι οδηγίες τις οποίες αφορά η υπό κρίση προσφυγή είναι οι ακόλουθες:

— οδηγία 93/53/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1993, σχετικά με τη θέσπιση στοιχειωδών κοινοτικών μέτρων για την καταπολέμηση ορισμένων νόσων των ψαριών (στο εξής: οδηγία 93/53) [1].

— οδηγία 93/54/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1993, για την τροποποίηση της οδηγίας 91/67/ΕΟΚ σχετικά με τους όρους υγειονομικού ελέγχου που διέπουν τη διάθεση στην αγορά ζώων και προϊόντων υδατοκαλλιέργειας (στο εξής: οδηγία 93/54) [2].

— οδηγία 93/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1993, σχετικά με τη χρησιμοποίηση και την εμπορία των ενζύμων, των μικροοργανισμών και των παρασκευασμάτων τους στις ζωοτροφές (στο εξής: οδηγία 93/113) [3]· και

— οδηγία 93/114/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1993, για την τροποποίηση της οδηγίας 70/524/ΕΟΚ περί των προσθέτων υλών στη διατροφή των ζώων (στο εξής: οδηγία 93/114) [4].

3. Κατόπιν της εκδόσεως της υπουργικής αποφάσεως (decreto ministeriale) της 29ης Ιανουαρίου 1997 [5], η Επιτροπή παραιτή-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

1 — ΕΕ L 175, σ. 23.

2 — Όπ.π., σ. 34.

3 — ΕΕ L 334, σ. 17.

4 — Όπ.π., σ. 24.

5 — *GURI* 92, της 21ης Απριλίου 1997, σ. 29.

θηκε από την προσφυγή της όσον αφορά την οδηγία 93/54, με την οποία, ως εκ τούτου, δεν θα ασχοληθώ στη συνέχεια των παρουσών προτάσεων.

4. Το άρθρο 20, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/53 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία πριν από την 1η Ιουλίου 1994, ενημερώνουν δε αμέσως σχετικά την Επιτροπή.»

Όσον αφορά την οδηγία 93/113, οι προβλεπόμενες από το οικείο άρθρο 8 προθεσμίες μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο έληγαν την 1η Ιανουαρίου 1995 για το άρθρο 7 (που αφορά την αναγραφή ορισμένων ενδείξεων στην ετικέτα) και την 1η Οκτωβρίου 1994 για τις λοιπές διατάξεις. Το άρθρο 2 της οδηγίας 93/114 ορίζει ότι η προθεσμία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο έληγε την 1η Οκτωβρίου 1994. Σε όλες τις περιπτώσεις, επιβάλλεται στα κράτη μέλη η υποχρέωση να περιλάβουν στις εθνικές διατάξεις ή στην επίσημη δημοσίευσή τους αναφορά στην οδηγία.

5. Μη έχοντας λάβει καμία πληροφορία σχετικά με τη μεταφορά των οδηγιών στην ιταλική έννομη τάξη, η Επιτροπή κίνησε την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 169 της Συνθήκης περί της ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (στο εξής: Συνθήκη), αποστέλλοντας, στις 20 Ιανουαρίου 1995, έγγραφο οχλήσεως με το οποίο κάλεσε την Ιταλική Κυβέρνηση να της διαβιβάσει πλήρη πίνακα των εθνικών διατάξεων με τις οποίες, κατά την άποψή της, είχε εξασφαλιστεί η μεταφορά των οδηγιών αυτών στο εσωτερικό δίκαιο. Με έγγραφο της 27ης Φεβρουαρίου 1995, η Ιταλική Δημοκρατία πληροφόρησε την Επιτροπή ότι οι οδηγίες είχαν όλες περιληφθεί στον ετήσιο «κοινοτικό νόμο» του 1994 και ότι, εν αναμονή της ψηφίσεως του νομοσχεδίου, είχαν εκπονηθεί οι αναγκαίες εκτελεστικές διατάξεις. Μη λαμβάνοντας καμία περαιτέρω συναφή πληροφορία εκ μέρους της Ιταλικής Δημοκρατίας, η Επιτροπή τής απηύθυνε, στις 22 Ιανουαρίου 1996, αιτιολογημένη γνώμη με την οποία διαπίστωνε ότι η Ιταλική Δημοκρατία δεν είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπείχε από τη Συνθήκη και από τις οδηγίες και έτασσε επιπλέον προθεσμία δύο μηνών προκειμένου η Ιταλική Δημοκρατία να συμμορφωθεί προς τις οδηγίες. Με έγγραφο της 15ης Μαρτίου 1996, η Ιταλική Δημοκρατία πληροφόρησε την Επιτροπή ότι επέκειτο η μεταφορά των οδηγιών 93/53 και 93/54 στο εσωτερικό δίκαιο και ότι η νομοθετική υπηρεσία του αρμοδίου τμήματος του Υπουργείου Υγείας είχε διαβιβάσει την ενιαία διάταξη περί μεταφοράς των λοιπών οδηγιών στο εσωτερικό δίκαιο στο αρμόδιο για τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ενώσεως τμήμα.

6. Η παρούσα διαδικασία άρχισε με την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου στις 26 Σεπτεμβρίου 1996. Η Επιτροπή επικαλείται την υποχρέωση την οποία υπέχουν τα κράτη μέλη από τα άρθρα 189 και 5 της Συνθήκης να τηρούν τις προθεσμίες που τάσσουν οι οδηγίες και υποστηρίζει ότι η υποχρέωση αυτή δεν έχει εκπληρωθεί επί όσο χρονικό διάστημα δεν έχουν μεταφερθεί στο δίκαιο του κράτους μέλους όλες οι διατάξεις των σχετικών οδηγιών. Εφόσον η Ιταλική Δημοκρατία δεν έχει ανακοινώσει τις διατάξεις με τις οποίες μεταφέρθηκαν οι οδηγίες στο εσωτερικό της δίκαιο, η Επι-

τροπή θεωρεί ότι το κράτος αυτό δεν τήρησε τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη και τις οδηγίες. Ως εκ τούτου, ζητεί από το Δικαστήριο, αφενός, να αναγνωρίσει ότι η Ιταλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θέσει εμπροθέσμως σε ισχύ τις αναγκαίες εθνικές διατάξεις, παρέβη τις υποχρεώσεις αυτές και, αφετέρου, να καταδικάσει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

7. Η Ιταλική Δημοκρατία, αμυνόμενη, προβάλλει για κάθε μία οδηγία τα ακόλουθα:

— οι εθνικές διατάξεις για την εκτέλεση της οδηγίας 93/53 θα θεσπιστούν το συντομότερο δυνατόν. Η Ιταλική Δημοκρατία υποστήριξε επίσης κατά την έγγραφη διαδικασία ότι η οδηγία έχει ήδη μεταφερθεί μερικώς στην ιταλική έννομη τάξη με την υπουργική απόφαση (ordinanza ministeriale) της 2ας Σεπτεμβρίου 1996, η οποία περιέχει διατάξεις που αφορούν τη λοιμώδη αιμορραγική σηψαιμία και τη λοιμώδη αιμοποιητική νέκρωση ιχθύων υδατοκαλλιέργειας, κατά την προφορική όμως διαδικασία εγκατέλειψε τον ισχυρισμό αυτόν. Με έγγραφο που πρωτοκολλήθηκε στο Δικαστήριο στις 27 Αυγούστου 1997, η Ιταλική Δημοκρατία επέστησε την προσοχή του Δικαστηρίου στην έκδοση, στις 3 Ιουλίου 1997, του προεδρικού διατάγματος 263 [6], το οποίο, κατά τη γνώμη της, εξασφάλισε τη μεταφορά της οδηγίας 93/53 στο εσωτερικό δίκαιο. Η Επιτροπή, ενώ ανέφερε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι εξέταζε σοβαρά το ενδεχόμενο να παραιτηθεί από την προσφυγή της όσον αφορά την οδηγία αυτή, μέχρι τη στιγμή της συντάξεως των παρουσών προτάσεων δεν είχε λάβει σχετική απόφαση·

— η οδηγία 93/113 πρέπει να θεωρηθεί ως πλήρως ενσωματωθείσα στην ιταλική έννομη τάξη. Σύμφωνα με το άρθρο 3, στις 20 Δεκεμβρίου 1994 η Ιταλική Δημοκρατία διαβίβασε στην Επιτροπή κατάλογο των ενζύμων, των μικροοργανισμών και των παρασκευασμάτων τους που επιτρέπονταν στις ζωοτροφές, ο οποίος στη συνέχεια περιελήφθη στον κοινοτικό κατάλογο των προϊόντων αυτών τον οποίο κατάρτισε η Επιτροπή και δημοσίευσε στις 11 Σεπτεμβρίου 1996 [7]. Εν τω μεταξύ, σύμφωνα με το άρθρο 2, η Ιταλική Δημοκρατία δέχθηκε προσωρινά τη χρησιμοποίηση και την εμπορία των προϊόντων που περιλαμβάνονταν στον κατάλογο που διαβίβασε στην Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 1994, με την επιφύλαξη ορισμένων περιορισμών που είχε επιβάλει η Επιτροπή. Ο διορθωμένος κατάλογος των επιτρεπομένων προϊόντων κοινοποιήθηκε σε όλες τις περιφερειακές υγειονομικές υπηρεσίες (assessorati regionali della Sanità) και τις επαγγελματικές ενώσεις και οργανώσεις με την υπουργική εγκύκλιο της 26ης Ιουλίου 1995, η οποία έχει έκτοτε αντικατασταθεί από τον κατάλογο της Επιτροπής. Οι σχετικές με την αναγραφή ενδείξεων στην ετικέτα υποχρεώσεις που επιβάλλονται από το άρθρο 7 τέθηκαν σε ισχύ, εν μέρει, με το προεδρικό διάταγμα 228 της 1ης Μαρτίου 1992 [8], με το οποίο μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο διάφορες κοινοτικές οδηγίες όσον αφορά τις πρόσθετες ύλες στις ζωοτρο-

6 — *GURI* 184, της 8ης Αυγούστου 1997, σ. 4.

7 — ΕΕ 1996, C 263, σ. 3.

8 — Supplemento Ordinario alla GURI 66, της 19ης Μαρτίου 1992, σ. 22.

φές και, εν μέρει, με τις οδηγίες που εστάλησαν στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και οργανώσεις μαζί με τον κατάλογο των επιτρεπομένων προϊόντων·

— ο αναγκαίος κανονισμός για τη μεταφορά της οδηγίας 93/114 στο εσωτερικό δίκαιο βρίσκεται στο στάδιο της εκδόσεως.

II — Ανάλυση των αιτιάσεων της Επιτροπής

8. Η Ιταλική Δημοκρατία δεν αμφισβητεί την αιτίαση που αφορά την παράλειψή της να θέσει εμπροθέσμως σε ισχύ τις αναγκαίες διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί προς την οδηγία 93/53, η δε Επιτροπή δεν παραιτήθηκε από την προσφυγής της επί του σημείου αυτού. Ανεξαρτήτως του περιεχομένου του προεδρικού διατάγματος 263 της 3ης Ιουλίου 1997, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι «η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή παρουσιάζεται κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη και ότι οι μεταβολές που επέρχονται στη συνέχεια δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο» [9], εκτός εάν υπάρξει παραίτηση από τη συγκεκριμένη αιτίαση. Ομοίως, η Ιταλική Δημοκρατία δεν αμφισβητεί ότι παρέλειψε να μεταφέρει την οδηγία 93/114 στο εσωτερικό δίκαιο. Εισηγούμαι, συνεπώς, να γίνουν δεκτές οι αιτιάσεις της Επιτροπής όσον αφορά τις δύο αυτές οδηγίες.

9. Η κατάσταση είναι κάπως πολυπλοκότερη όσον αφορά την αιτίαση της Επιτροπής σχετικά με την οδηγία 93/113 και καθίσταται αναγκαίο να εξεταστούν συνοπτικά ορισμένες από τις ουσιαστικές διατάξεις της. Ο βασικός κοινοτικός κανόνας στον συναφή τομέα, ο οποίος θεσπίστηκε με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 70/524/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 1970, περί των προσθέτων υλών στη διατροφή των ζώων [10], είναι ότι «μόνο οι πρόσθετες ύλες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι μπορούν να ενσωματωθούν στις ζωοτροφές και υπό τους όρους που καθορίζονται σε αυτό». Κατά παρέκκλιση από τη διάταξη αυτή, το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/113 επιβάλλει στα κράτη μέλη «[να δέχονται] προσωρινά στο έδαφός τους τη χρησιμοποίηση και εμπορία ενζύμων, μικροοργανισμών και παρασκευασμάτων τους στις ζωοτροφές εφόσον, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, δεν συνιστούν κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου ή των ζώων και περιέχονται στον κατάλογο που καταρτίζεται δυνάμει του άρθρου 3» της οδηγίας αυτής. Το άρθρο 3 επέβαλε στα κράτη μέλη την υποχρέωση να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή, πριν από την 1η Νοεμβρίου 1994, τον κατάλογο των ενζύμων, μικροοργανισμών και των παρασκευασμάτων τους (για συντομία, στο εξής: προϊόντα) τα οποία επιτρέπουν βάσει του άρθρου 2, ενώ τα κράτη που ζητούσαν την εγγραφή ενός δεδομένου προϊόντος στον κατάλογο όφειλαν να διαβιβάσουν τους φακέλους που δικαιολογούσαν την εγγραφή τους στον κατάλογο αυτόν στην

9 — Βλ., π.χ., την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1996, C-302/95, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 1996, σ. I-6765, σκέψη 13).

10 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 60.

Επιτροπή και τα κράτη μέλη έως την 1η Ιανουαρίου 1996 [11].

10. Βάσει αυτών των στοιχείων, η Επιτροπή είχε υποχρέωση να δημοσιεύσει, πριν από τις 31 Μαρτίου 1996, προσωρινό κατάλογο των προϊόντων που επιτρέπονταν τότε στα κράτη μέλη (άρθρο 4, παράγραφος 3) και, στη συνέχεια, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1997, τον οριστικό κοινοτικό κατάλογο των επιτρεπομένων προϊόντων (άρθρο 5). Το άρθρο 7 θεσπίζει, για διάφορες κατηγορίες προϊόντων, αρκετά λεπτομερείς υποχρεώσεις όσον αφορά την αναγραφή ορισμένων ενδείξεων στην ετικέτα.

11. Όπως ανέφερα ανωτέρω, η Επιτροπή δημοσίευσε τον προσωρινό κατάλογο των επιτρεπομένων προϊόντων μόλις τον Σεπτέμβριο του 1996. Δεν μπόρεσε επίσης να τηρήσει την προθεσμία της 1ης Ιανουαρίου 1997 για την έγκριση του οριστικού καταλόγου. Ως εκ τούτου, με την οδηγία 97/40/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1997, για την τροποποίηση της οδηγίας 93/113/ΕΚ σχετικά με τη χρησιμοποίηση και την εμπορία των ενζύμων, των μικροοργανισμών και των παρασκευασμάτων τους στις ζωοτροφές [12], παρέτεινε την προθεσμία αυτή έως την 1η Ιουλίου 1998.

12. Κατά την έγγραφη διαδικασία, η Επιτροπή δεν διευκρίνισε με ποιες πτυχές της οδηγίας 93/113 θεωρούσε ότι η Ιταλική Δημοκρατία δεν είχε συμμορφωθεί, η δε καθής αφιέρωσε μεγάλο μέρος της επιχειρηματολογίας της προκειμένου να αποδείξει ότι είχε εκπληρώσει τις ουσιώδεις υποχρεώσεις που της επέβαλλαν τα άρθρα 2 και 3. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ωστόσο, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η αιτίασή της όσον αφορά την οδηγία αυτή αφορούσε την παράλειψη της Ιταλικής Δημοκρατίας να θέσει σε ισχύ τις αναγκαίες διατάξεις για τη μεταφορά των άρθρων 2 και 7. Κατά την άποψή της, η έκδοση και η κοινοποίηση προς τις αρμόδιες αρχές της υπουργικής εγκυκλίου της 26ης Ιουλίου 1995 που θέσπισε τον ιταλικό κατάλογο των επιτρεπομένων προϊόντων, τις οποίες επικαλείται η Ιταλία, δεν συνιστούν προσήκουσα μεταφορά του άρθρου 2 στην εσωτερική έννομη τάξη. Ομοίως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ούτε η εγκύκλιος ούτε το προεδρικό διάταγμα 228 της 1ης Μαρτίου 1992 συνιστούν επαρκή μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη των σχετικών με την επισήμανση απαιτήσεων του άρθρου 7. Ειδικότερα, το άρθρο 7 εισάγει νέες υποχρεώσεις και νέα κριτήρια για προϊόντα τα οποία δεν καλύπτονται από το διάταγμα του 1992. Η Επιτροπή προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, η Ιταλική Δημοκρατία παρέλειψε να της κοινοποιήσει τα τυχόν μέτρα μεταφοράς που έλαβε, όπως είχε υποχρέωση να πράξει δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας.

13. Όσον αφορά το άρθρο 2, η Ιταλική Δημοκρατία προσάπτει στην Επιτροπή ότι η στάση της είναι υπερβολικά τυπολατρική. Κατ' αυτήν, ο εθνικός κατάλογος που κοινοποίησε στην Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 1994 είχε προσωρινό χαρακτήρα, εν αναμονή της εγκρίσεως του οριστικού κοινοτικού καταλόγου των επιτρεπομένων προϊόντων· επιπλέον, η μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο δεν ήταν πλέον αναγκαία μετά τη δημοσίευση, εκ μέρους της Επιτροπής, των οριστικοποιημένων εθνικών καταλόγων τον Σεπτέμβριο του 1996.

14. Από το άρθρο 8, παράγραφος 1, προκύπτει ότι η Ιταλική Δημοκρατία όφειλε να έχει θέσει σε ισχύ τις εθνικές διατάξεις, προκειμένου να συμμορφωθεί με το άρθρο 2, έως την 1η Οκτωβρίου 1994· από τη δικογραφία προκύπτει ότι δεν το έπραξε

11 — Η υποσημείωση δεν αφορά το ελληνικό κείμενο.

12 — ΕΕ L 180, σ. 21.

πριν από τη λήξη της προθεσμίας που ορίστηκε με την αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής, ήτοι πριν από τον Μάρτιο του 1996, ούτε το έπραξε έως την ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως. Ακόμα και αν αυτό αποτελούσε βάσιμη δικαιολογία, πράγμα αμφίβολο, δεν δέχομαι ότι η στάση της Επιτροπής είναι «υπερβολικά τυπολατρική». Η παράλειψη της προσήκουσας μεταφοράς του άρθρου 2 στην εσωτερική έννομη τάξη μπορούσε, κατά την άποψή μου, να έχει σημαντικές πρακτικές συνέπειες, π.χ. για τους παραγωγούς ή τους δυνητικούς χρήστες τέτοιων προϊόντων που επιθυμούν να διαθέσουν ή να χρησιμοποιήσουν ένα συγκεκριμένο προϊόν στην Ιταλία, και οι οποίοι θα είχαν στη διάθεσή τους μόνο την εγκύκλιο προκειμένου να δικαιολογήσουν τις δραστηριότητές τους ενόψει της γενικής απαγορεύσεως που θεσπίζει το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 70/524/ΕΟΚ του Συμβουλίου, η οποία, υποθέτω, έχει μεταφερθεί στην ιταλική έννομη τάξη.

15. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, «μια απλή πρακτική, η οποία από τη φύση της υπόκειται σε τροποποίηση, κατά το δοκούν, εκ μέρους της διοικήσεως και στερείται της κατάλληλης δημοσιότητας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως έγκυρη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Συνθήκη» [13]. Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει επίσης ότι «είναι ιδιαίτερα σημαντικό, για την τήρηση της επιταγής της ασφάλειας δικαίου, να είναι η νομική κατάσταση των ιδιωτών σαφής και συγκεκριμένη και να τους επιτρέπει να γνωρίζουν το πλήρες περιεχόμενο των δικαιωμάτων τους και, ενδεχομένως, να τα επικαλούνται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων» [14]. Κατά τη γνώμη μου, η εγκύκλιος της 26ης Ιουλίου 1995, την οποία επικαλείται η Ιταλική Δημοκρατία, δεν δημιουργεί επαρκώς σαφή νομική κατάσταση εντός της ιταλικής επικράτειας όσον αφορά την εμπορία και τη χρησιμοποίηση των περιλαμβανομένων στον κατάλογο προϊόντων και, συνεπώς, δεν συνιστά προσήκουσα εκπλήρωση των υποχρεώσεων εφαρμογής της οδηγίας που απορρέουν από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/113/ΕΚ, όσον αφορά το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής. Ούτε η δημοσίευση, στο τεύχος C της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, στο οποίο δημοσιεύονται πληροφορίες και ανακοινώσεις, οριστικοποιημένου καταλόγου των προϊόντων που επιτρέπονται στα κράτη μέλη διορθώνει την κατάσταση σε εθνικό επίπεδο ή απαλλάσσει το κράτος μέλος από την υποχρέωση μεταφοράς του άρθρου 2 στην εσωτερική έννομη τάξη.

16. Η Ιταλική Δημοκρατία ισχυρίστηκε ότι το άρθρο 7 της οδηγίας είχε, τρόπον τινά εκ των προτέρων, μεταφερθεί μερικώς στο εσωτερικό δίκαιο με το προεδρικό διάταγμα 228 της 1ης Μαρτίου 1992 [15], σε συνδυασμό με την εγκύκλιο της 26ης Ιουλίου 1995. Η καθής δεν αμφισβήτησε τον ισχυρισμό της Επιτροπής κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι το διάταγμα του 1992 κάλυπτε διαφορετικά ένζυμα και επέβαλλε διαφορετικές υποχρεώσεις σε σχέση προς την οδηγία, υποστήριξε όμως ότι η εγκύκλιος ρητώς επέβαλλε στους αποδέκτες της την τήρηση των όρων της οδηγίας. Για τους λόγους που αναπτύχθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο όσον αφορά την αξία μιας διοικητικής εγκυκλίου ως μέσου μεταφοράς μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, ούτε και ως προς το σημείο αυτό μπορώ να δεχθώ τα επιχειρήματα της Ιταλικής Δημοκρατίας.

13 — Απόφαση της 2ας Μαΐου 1996, C-311/95, Επιτροπή κατά Ελλάδας (Συλλογή 1996, σ. I-2433, σκέψη 7).

14 — Απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 1996, C-236/95, Επιτροπή κατά Ελλάδος (Συλλογή 1996, σ. I-4459, σκέψη 13).

15 — Το οποίο μνημονεύθηκε ανωτέρω στην υποσημείωση 8.

III — Πρόταση

17. Ενόψει των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο:

1) να αναγνωρίσει ότι η Ιταλική Δημοκρατία, παραλείποντας να θέσει σε ισχύ, εντός των ταχθεισών προθεσμιών, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί προς την οδηγία 93/53/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1993, σχετικά με τη θέσπιση στοιχειωδών κοινοτικών μέτρων για την καταπολέμηση ορισμένων νόσων των ψαριών, την οδηγία 93/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1993, σχετικά με τη χρησιμοποίηση και την εμπορία των ενζύμων, των μικροοργανισμών και των παρασκευασμάτων τους στις ζωοτροφές, και την οδηγία 93/114/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1993, για την τροποποίηση της οδηγίας 70/524/ΕΟΚ περί των προσθέτων υλών στη διατροφή των ζώων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις εν λόγω οδηγίες και από τη Συνθήκη ΕΚ·

2) να καταδικάσει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.